

Finländska klasslärares uppfattningar av samhällslära

Nina Mård, Åbo Akademi

Samhällslära infördes som ett nytt skolämne i åk 4-6 genom den senaste finländska läroplanen för grundskolan från 2014. Tidigare har ämnet undervisats först i åk 9. Läroplanen 2014 togs i bruk i skolorna hösten 2016, och de finländska klasslärarna har nu hunnit undervisa i samhällslära under några läsår. I denna artikel undersöks hur klasslärare förhåller sig till samhällslära som skolämne. Vilka ämnesmålsättningar och vilket ämnesinnehåll ser de som centrala, och vad kännetecknar deras undervisning i samhällslära?

För studien intervjuas några finländska klasslärare, som alla undervisar i ämnet i åk 4-6. Datainsamlingen genomförs våren 2022. Materialet analyseras tematiskt (Braun & Clarke, 2012) genom en induktiv ansats. Studiens resultat speglas mot olika ämneskonceptioner hos lärare i samhällskunskap, utvecklade av Lindmark (2013). Dessa utgörs av en medborgarfärdighetsinriktad ämneskonception, en fakta- och begreppsriktad ämneskonception, en samhällsanalytiskt inriktad ämneskonception och en värdegrundsinriktad ämneskonception. De två förstnämnda verkar vara särskilt vanliga bland lärare som undervisar i samhällslära (Lindmark, 2013).

Samhällslära har traditionellt befunnit sig i skuggan av sitt moderämne historia i finländsk utbildning. Därmed finns ingen utvecklad ämnesdidaktisk forskningstradition för samhällslära (Löfström, 2014). Detta avspeglas i att inga omfattande studier ännu gjorts av hur finländska klasslärare förhåller sig till det nya undervisningsämnet samhällslära. I en fallstudie av Mård (2020) upplevde de fem klasslärarna som deltog att det är positivt att samhällslära-undervisningen tidigare lagts. Enligt lärarna bidrar undervisningen i samhällslära till att utveckla vardagskunskaper som eleverna behöver, och den kan också bidra till att främja en positiv attityd gentemot samhället och samhällspåverkan. Detta synsätt innehåller drag av en medborgarfärdighetsinriktad ämneskonception (jfr Lindmark, 2013). Att förbereda eleverna för aktivt medborgarskap utgör enligt läroplanen 2014 den centrala målsättningen för undervisningen i samhällslära i grundskolans lägre årskurser (Utbildningsstyrelsen, 2014; jfr Löfström, 2014). Denna studie bygger vidare på insikterna i Mårds fallstudie från 2020. Ett bredare perspektiv eftersträvas genom att flera klasslärare ingår i denna studie och intervjuas om sina uppfattningar.

Referenser

Braun, V. & Clarke, V. (2012). Thematic analysis. I H. Cooper (Red.), *APA Handbook of Research Methods in Psychology: Vol. 2 Research Designs* (s. 57–71). American Psychological Association.

Lindmark, T. (2013). *Samhällskunskapslärares ämneskonceptioner*. Umeå universitet: Pedagogiska institutionen.

Löfström, J. (2014). Den nya samhällsläran i den grundläggande utbildningens lägre årskurser i Finland: en möjlighet till att förnya ämnet? I L. Kvande (Red.), *Faglig kunnskap i skole og lærarutdanning. Nordiske bidrag til samfunnsfag- og historiedidaktikk* (s. 40–58). Fagbokforlaget.

Mård, N. (2020). Samhällslära i ämnesintegrerad undervisning – en fallstudie av finländska klasslärares praktik. *Nordidactica – Journal of Humanities and Social Science Education*, 2020:1, 88–114.

Utbildningsstyrelsen. (2014). *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen.

Time: Monday 4.4, 11:10, room C215